

PANKKITARKASTUSVIRASTO BANKINSPEKTIONEN

Toimintakertomus 1987
Verksamhetsberättelse 1987

Helsinki 1988
Helsingfors 1988

1	PANKKITARKASTUSVIRASTON TEHTÄVÄT JA SISÄINEN HALLINTO	1
1.1	Pankkitarkastusviraston tehtävät.....	1
1.2	Organisaatio ja henkilökunta	2
1.2.1	Organisaatio.....	2
1.2.2	Henkilökuntamuutokset ja poissaolot	3
1.3	Virastodemokratia	3
1.4	Koulutus	4
1.5	Toimitilat	4
1.6	Tärkeimmät laite-, kalusto- ja ohjelmistohankinnat	4
1.7	Pankkitarkastusviraston tulot ja menot.....	4
1.8	Pankkitarkastusviraston henkilöstön osallistuminen komitea- ja työryhmätyöhön	5
2	PANKKITARKASTUSVIRASTOA JA SEN VALVOMIA YHTEISÖJÄ KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS.....	6
3	PANKKITARKASTUSVIRASTON VALVONNASSA OLEVAT YHTEISÖT	8
3.1	Pääkonttorit, sivukonttorit ja edustustot	8
3.2	Toimipisteet.....	9
3.3	Ulkomaiset sivukonttorit, tytä- ja osakkuuspankit, edustustot.....	9
4	PANKKITARKASTUSVIRASTON TOIMINTA	11
4.1	Vireille tulleet, käsitellyt ja keskeneräiset asiat.....	11
4.2	Pankkitarkastusviraston istunnot.....	11
4.3	Pankkitarkastusviraston lainsäädäntöhankkeista antamat lausunnot.....	12
4.4	Kantelut.....	12
4.5	Pankkitarkastusviraston valvottaville antamat ohjeet.....	13
4.6	Valvottavilta saadut määräaikaisraportit.....	14
4.7	Pankkitarkastusviraston pankeissa, luotto-osakeyhtiöissä, hypoteekkiyhdistyksessä ja edustustoissa toimittamat tarkastukset	15
4.8	Vakuusrahastojen valvonta.....	15
4.9	Säästö- ja osuuspankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta.....	16
4.9.1	Säästöpankkitarkastus.....	16
4.9.2	Osuuspankkitarkastus	17

5	PANKKITARKASTUSVIRASTON OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN TOIMINTAAN	18
6	SAMMANDRAG PÅ SVENSKA	20
	LIITE 1: PANKKITARKASTUSVIRASTON HENKILÖSTÖ 31.12.1987	26

1 PANKKITARKASTUSVIRASTON TEHTÄVÄT JA SISÄINEN HALLINTO

1.1 Pankkitarkastusviraston tehtävät

Rahoitusmarkkinoilla tapahtunut kehitys muutti pankkien ja muiden valvottavien valvontastrategiaa edelleen voimakkaasti. Laillisuusvalvonnan alalla virasto joutui ottamaan entistä enemmän kantaa kysymyksiin, jotka koskivat pankki-, kiinnitysluottopankki- ja luotto-osakeyhtiötoiminnan sallittuja rajoja. Vielä selvemmin tarkastusstrategiaa oli muutettava pankkien luottoriskien seuraamisen suunnasta mm. myös maksuvalmius- ja rahoitus-, korko- ja valuuttariskien seurantaan. Tässä mielessä pankkitarkastusvirasto pyrki seuraamaan tarkasti niitä kehityskulkuja tarkastusstrategiassa ja -tekniikassa, mitä ulkomailla on toteutettu ja toteutetaan. Tämä on merkinnyt menetelmien tarkistusta, viraston omien atk-valmiuksien kehittämistä sekä uusien ohjeiden lähettämistä riskien valvonnasta.

Rahastoyhtiöt ja niiden sijoitusrahastot tulivat viraston valvontaan sijoitusrahastolain tullessa voimaan 1.9.1987. Tällöin virastosta tuli myös sijoitusrahastojen rekisteriviranomainen. Jo ennen lain voimaantuloa virasto oli neuvotellut asiasta rahastoyhtiöiden kanssa ja vahvistanut niille ohjeet koskien kirjanpitoa ja tilinpäätöstä, neljännesvuosikertomusta, rahaston ja rahasto-osuuden arvon laskemista sekä rekisteröintiä. Kertomusvuonna rahastoyhtiöiden ja niiden rahastojen toimintaa seurattiin, mutta niissä ei suoritettu vielä tarkastuksia.

Kertomusvuoden aikana annettiin laki Postipankki Oy:stä, joka tuli voimaan 1.1.1988. Postipankki Oy:lle annettiin kaikki liikepankkeja koskevat ohjeet ja Postipankki Oy:n johdon ja henkilökunnan kanssa pidettiin useita neuvottelutilaisuuksia tulevan valvonnan joustavuuden turvaamiseksi.

Kertomusvuoden aikana valmistui mietintöjä, joissa virastolle ehdotettiin useita uusia valvontatehtäviä. Vaikka ehdotukset eivät ole ehtineetkään vielä Eduskuntaan saati

voimassa oleviksi laeiksi, on ilmeistä, että viraston tehtävät tulevat lähivuosina laajenemaan ja monipuolistumaan.

Virasto on valmistautunut ja varautunut uusien tehtävien suorittamiseen ja aloittanut riittävien resurssien hankkimisen.

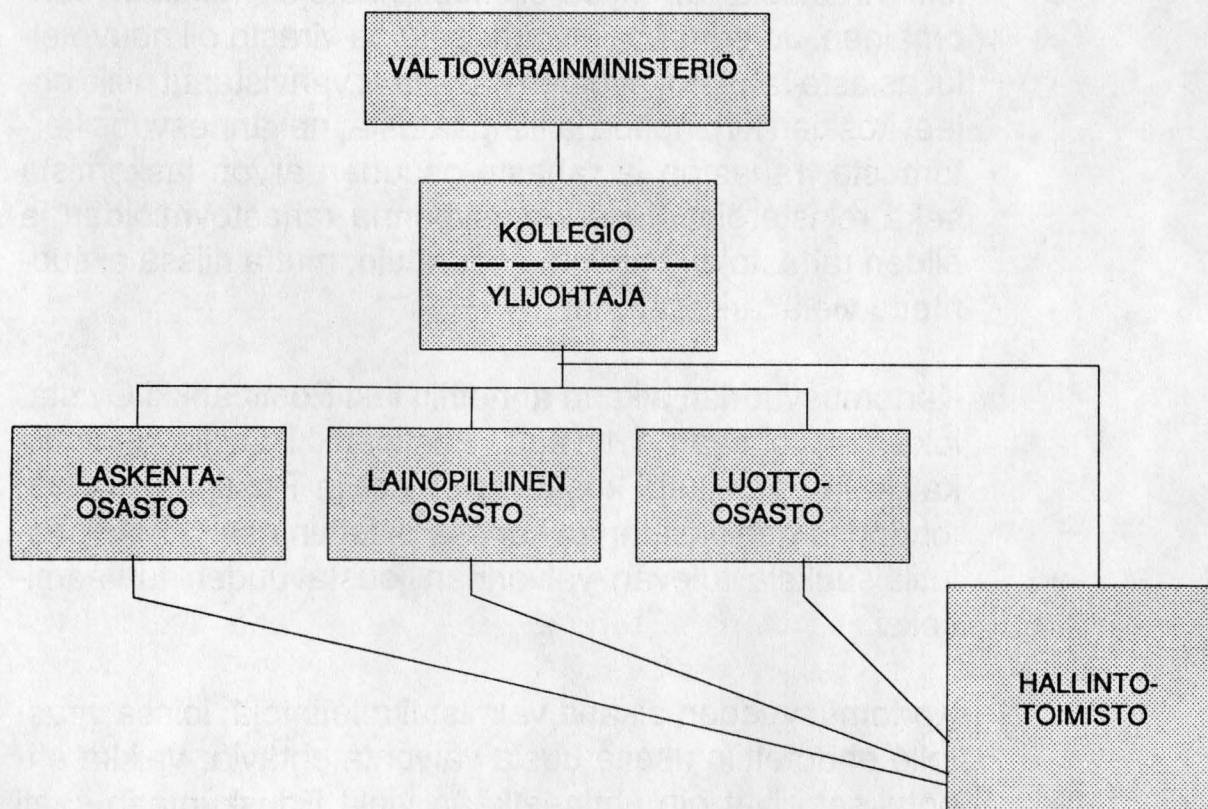
1.2 Organisaatio ja henkilökunta

1.2.1 Organisaatio

Pankkitarkastusviraston ylimpänä päättävänä elimenä on kollegio, jonka puheenjohtajana toimii viraston ylijohtaja. Kollegion muina jäseninä ovat osastopäälliköt.

Pankkitarkastusvirastossa on laskentaosasto, lainopillinen osasto, luotto-osasto sekä hallintotoimisto.

Organisaatio

1.2.2 Henkilökuntamuutokset ja poissaolot

Kertomusvuoden lopussa oli pankkitarkastusviraston henkilöstön lukumäärä 40.

Yksi toimistovirkailijan toimi oli avoinna vuoden lopussa.

Kertomusvuonna erosivat viraston palveluksesta

Kaipio Arto, kanslisti
 Oikarinen Ulla, toimistovirkailija
 Pasori Ilkka, toimistovirkailija
 Ruusutie Sari, toimistovirkailija
 Sarsa Erkki, tp. pankkitarkastaja

Seuraavat henkilöt tulivat viraston palvelukseen

Hirvi Harri, vs. pankkitarkastaja
 Kinnunen Aarno, tp. pankkitarkastaja
 Pasori Ilkka, toimistovirkailija
 Saarikivi Annalena, toimistovirkailija
 Sturm Kyllikki, kanslisti

Sairauden takia oli virastossa poissaolopäiviä 590. Alle 10-vuotiaan lapsen tai muun perheenjäsenen sairauden takia oli 71 poissaolopäivää.

1.3 Virastodemokratia

Viraston yhteistyökomitea kokoontui kertomusvuoden aikana 5 kertaa.

Henkilöstöneuvosto kokoontui 1.1.-31.12.1987 kaikkiaan 4 kertaa. Käsiteltyjen asioiden jakautuma oli seuraavanlainen:

Asia	Lukumäärä
Oma toiminta	1
Tulo- ja menoarvio sekä KTS- suunnitelma	2
Virkistys	2
Koulutus (tulokasopas)	1
Liukuva työaika	1
Työjärjestys	1
Työsuojelu	1
Yhteensä	9

1.4 Koulutus

Pankkitarkastusviraston henkilöstöä on koulutettu sekä työn ohessa tapahtuvalla sisäisellä koulutuksella että Valtion kehittämiskeskuksen järjestämällä kursseilla. Pankkitarkastusvirasto on käyttänyt myös yksityisiä koulutuspalveluja.

1.5 Toimitilat

Pankkitarkastusvirasto toimi kertomusvuonna Tapiola-yhtiöiltä vuokratuissa tiloissa vuonna 1925 valmistuneessa kiinteistössä Kaisaniemenkatu 1 Helsingissä. Vuokrattuja tiloja oli yhteensä 1169 m².

1.6 Tärkeimmät laite-, kalusto- ja ohjelmistohankinnat

Viraston hankinnat keskittyivät konekirjoittamisen muuttamiseen tekstinkäsittelyksi. Virastossa käytettäväksi tekstinkäsittelyohjelmaksi valittiin TEKO. Toisen konekirjoittajan työympäristö muutettiin tekstinkäsittelyyn perustuvaksi hankkimalla hänelle kiinteä tekstinkäsittelyn työasema. Tarkastajien kirjoitustyön tehostamiseksi ja integroimiseksi uuteen tekstinkäsittelyasemaan hankittiin kolme yleiseen käyttöön tarkoitettua "kannettavaa" tekstinkäsittelylaitetta, joilla mahdollistettiin kirjoitustyö omassa työhuoneessa. Lisäksi yleiskäytössä olevaan mikroon ostettiin siinä olevien ohjelmistojen lisäksi tekstinkäsittelyohjelmisto, tulostimeksi laserkirjoitin ja levykeyhteensopivuuden takia levykeasema.

Kortistointityyppisten tehtävien suorittamiseen valittiin KMIES-ohjelmisto ja se sijoitettiin yleismikroon.

1.7 Pankkitarkastusviraston tulot ja menot

Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten peittämiseksi suoritettavien valvontamaksujen mää-

räksi vuodelle 1987 valtiovarainministeriö määräsi
7 784 485 mk.

Vuoden 1987 menot olivat seuraavan asetelman mukaan
yhteensä 6 969 336,-

PALKKAUKSET	
Palkat	4 741 334,-
MUUT KULUTUSMENOT	
Käyttövarat	7 992,-
Virkistystoiminta	2 000,-
Matkat	195 200,-
Muut henkilöstömenot	26 751,-
Rakennusten käyttö	998 921,-
Toimistomenot	344 471,-
Atk-menot	250 762,-
Muut menot	0,-
KALUSTON HANKKIMINEN	
Kaluston hankinta	401 905,-
	<u>6 969 336,-</u>

1.8 Pankkitarkastusviraston henkilöstön osallistuminen komitea- ja ryhmätyöhön

Ylijohtaja Jussi Linnamo oli arvopaperikaupakomitean sekä pankkilakityöryhmän ja panttilainauslakityöryhmän jäsen.

Osastopäällikkö Risto Määttänen oli leimaverotyöryhmän jäsen.

Vs. osastopäällikkö Markku Lounatvuori oli talletusten ja obligaatioiden veronhuojennustoimikunnan jäsen.

Pankkiylitarkastaja Arja Vakkari oli pankkiirilakityöryhmän jäsen ja pankkitarkastaja Erkki Sarsa sen sihteeri.

2 PANKKITARKASTUSVIRASTOA JA SEN VALVOMIA YHTEISÖJÄ KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS

Laki pankkitarkastuslain muuttamisesta (1269/87) tuli voimaan 1.1.1988. Lakimuutoksilla täsmennettiin pankkitarkastuslain 5 §:ää ja 17 §:n 1 ja 3 momenttia koskien pankkitarkastusviraston henkilöstön asemaa uuden virkamieslain voimaantulon jälkeen.

Pankkitarkastusviraston valvomia yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä tapahtui seuraavia muutoksia:

Laki sijoitusrahastoista (480/87) annettiin 8.5.1987 ja tuli voimaan 1.9.1987. Arvopaperi- ja sijoitusmarkkinoiden kehittämiseksi sekä arvopaperisäästäjien oikeusturvan parantamiseksi kehitetyllä sijoitusrahastotoiminnalla tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa yleisöltä hankitaan varoja osakkeisiin ja arvopapereihin suuntautuvia sijoituksia varten ja jossa varat kootaan yhteisesti omistettuun rahastoon. Sijoitusrahastotoiminnan harjoittamista ja hallintoa varten on oltava osakeyhtiömuotoinen rahastoyhtiö, jolle toimiluvan myöntää valtiovarainministeriö. Pankkitarkastusvirasto valvoo rahastoyhtiöitä sijoitusrahastoista annetun lain ja pankkitarkastuslain 8.5.1987 annetun muutoksen (481/87) mukaan.

Postipankki Oy:stä 11.12.1987 annetun ja 1.1.1988 voimaan tulleen lain (972/87) mukaan valtion vastuulla toimineesta Postipankista muodostettiin pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiö, jonka osakekannasta valtio omistaa ja hallitsee enemmistön. Postipankki Oy:n investointirahastosta 11.12.1987 annetun lain (973/87) mukaan valtion investointirahastosta annetussa laissa (74/75) tarkoitetun valtion investointirahaston omaan pääomaan kuuluvat varat siirtyivät 1.1.1988 lukien Postipankki Oy:lle. Varoista muodostettiin Postipankki Oy:n sidottuun omaan pääomaan kuuluva Postipankki Oy:n investointirahasto, jolla rahoitetaan lähinnä pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten tuotannollista toimintaa edistäviä investointeja.

Pankkitarkastuslain 1 §:n 11.12.1987 (974/87) annetulla muutoksella Postipankki Oy:n valvonta siirrettiin pankkitarkastusvirastolle.

Liikepankki-, postipankki-, säästöpankki- ja osuuspankkilain 27.3.1987 annetuilla ja 1.5.1987 voimaan tulleilla muutoksilla (339-342/87) muutettiin mainittujen pankkien oikeutta omistaa osakkeita ja osuuksia pankkitoimintaan kuulumattomissa elinkeinoyhteisöissä koskevaa rajoitusta kahdestakymmenestä prosentista kymmeneen prosenttiin yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Rajoitus koskee myös pankin konserniin kuuluvien tai pankkiin konserniomaisessa suhteessa olevien yhteisöjen omistamia osakkeita ja osuuksia. Ne luetaan pankkiin kuuluvaksi tätä suhdelukua laskettaessa. Pankeille varataan viiden vuoden siirtymäaika osakkeiden ja osuuksien omistamisen järjestämiseksi lain mukaiseksi.

Valtioneuvoston 15.1.1987 annetulla päätöksellä (16/87) Kehitysaluerahasto Oy oikeutettiin toimimaan Kymen läänin niissä kunnissa ja kuntien osissa, jotka eivät kuulu tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetussa laissa (532/81) tarkoitettuun kehitysalueeseen tai neljännen perusvyöhykkeen tukialueeseen. Päätös tuli voimaan 1.12.1987.

3 PANKKITARKASTUSVIRASTON VALVONNASSA OLEVAT YHTEISÖT

3.1 Pääkonttorit, sivukonttorit, edustustot ja rahastoyhtiöt

Pankkitarkastusviraston valvonnassa olevien yhteisöjen lukumäärä oli vuoden 1987 alussa 640 ja saman vuoden lopussa 635.

Seuraavasta taulukosta ilmenevät pankkien, luotto-osakeyhtiöiden, hypoteekkiyhdistysten, edustustojen ja rahastoyhtiöiden määrissä vuonna 1987 tapahtuneet muutokset.

	PÄÄKONTTORIT			SIVUKONTTORIT		
	1.1.87	31.12.87	lis(+) väh(-)	1.1.87	31.12.87	lis(+) väh(-)
Liikepankit	10	10		931	937	+ 6
Kiinnitysluottopankit	6	7	+ 1			
Luotto-osakeyhtiöt	4	3	- 1	12	13	+ 1
Hypoteekkiyhdistykset	1	1				
Ulkomaisten luotto- laitosten edustustot	8	9	+ 1			
Rahastoyhtiöt		5	+ 5			
Säästöpankit	241	231	-10	1101	1097	- 4
Osuuspankit	370	369	- 1	857	855	- 2
Yhteensä	640	635	- 5	2901	2902	+ 1

Taulukon lukuihin eivät sisälly vuoden 1987 lopussa väliaikaisesti suljettuna olevat sivukonttorit, joita oli säästöpankeilla 17 ja osuuspankeilla 1. Liikepankeilla ei ollut väliaikaisesti suljettuna olevia sivukonttoreita. Avaamattomat sivukonttoriluvan saaneet konttorit eivät sisälly taulukon lukuihin. Pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden sivukonttoreiden määrä lisääntyi kertomusvuoden aikana yhdellä, edellisellä vuonna lisäys oli 28. Liikepankkien sivukonttoreiden lukumäärä 931 vuoden alussa on 42 sivukonttoria pienempi kuin edellisen vuoden päättyessä johtuen Helsingin Osakepankin sulautumisesta Suomen Yhdyspankki Oy:öön sekä sivukonttoreiden lukumäärän muista tarkistuksista.

3.2 Toimipisteet

Pankin pää- tai sivukonttoreiden alaisena toimivia toimipisteitä oli kertomusvuoden aikana toiminnassa 1710, edellisenä vuonna vastaava luku oli 1229. Pankkiautomaattien lukumäärä lisääntyi merkittävästi kuten allaoleva taulukko osoittaa.

Pankkien toimipisteet 31.12.1987 sekä vuoden 1987 aikana toimineet tilapäiset toimipisteet olivat seuraavat:

TOIMIPISTETYYPPI	LIIKE- PANKKI	SÄÄSTÖ- PANKKI	OSUUS- PANKKI	YHTEENSÄ	lis(+) väh(-)
Työpaikan	232	56	40	328	- 13
Ulkomaanliikenteen	10			10	- 1
Liikkuvat	7	20		27	- 1
Pankkiautomaatit	465	562	212	1239	+503
Tilapäiset	61	28	17	106	- 7
Yhteensä	775	666	269	1710	+481

3.3 Ulkomaiset sivukonttorit, tytär- ja osakkuuspankit, edustustot

Suomalaisilla liikepankeilla oli vuoden 1987 alussa kaksi sivukonttoria Lontoossa, kaksi New Yorkissa, kaksi Caymansaarilla ja yksi Singaporessa. Vuoden aikana avattiin yksi sivukonttori Singaporessa. Vuoden lopussa ulkomaisia sivukonttoreita oli kahdeksan toiminnassa.

Tytärpankkeja oli vuoden 1987 alussa 17; kaksi Luxemburgissa, kaksi Bahamasaarilla, neljä Delawaressa ja yksi New Yorkissa, kaksi Singaporessa ja yksi Zürichissä, kaksi Tukholmassa, kaksi Caymansaarilla ja yksi Pariisissa. Vuoden lopussa ulkomaisia tytäripankeja oli yhteensä 17.

Osakkuuspankkeja oli vuoden 1987 alussa 10; neljä Lontoossa, kaksi Luxemburgissa, yksi Pariisissa, yksi Zürichissä, yksi Kööpenhaminassa ja yksi Bergenissä. Vuoden lopussa ulkomaisia osakkuuspankkeja oli 10.

Suomalaisilla pankeilla oli vuoden alussa edustustoja ulkomailla 24. Vuoden aikana perustettiin Göteborgiin edustusto, joten vuoden lopussa oli ulkomailla edustustoja 25.

4 PANKKITARKASTUSVIRASTON TOIMINTA

4.1 Vireille tulleet, käsitellyt ja keskeneräiset asiat

Pankkitarkastusviraston diaariin merkittyjen asioiden lukumäärä vuonna 1987 oli 1011. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 904.

Viraston omaa hallintoa koskevia asioita oli 111, jotka jakaantuivat seuraavasti: 11 koski viraston yleishallintoa, 76 koski henkilöstöhallintoa ja 24 taloushallintoa.

Valvottavia koskevat asiat jakaantuivat seuraavasti:

Asiaryhmä	Lukumäärä
1. Hallinto ym. yleisluonteiset asiat	146
2. Liiketoiminta	163
3. Maksuvalmius ja vakavaraisuus	387
4. Tarkastukset	31
5. Väärinkäytökset ja rikokset	17
6. Kantelut	115
7. Muut asiat	22
8. Rahastoyhtiöt ja niiden sijoitusrahastot	19
Yhteensä	900

Seuraavalle vuodelle siirtyi 43 asiaa.

4.2 Pankkitarkastusviraston istunnot

Pankkitarkastusvirastossa pidettiin kertomusvuonna 72 istuntoa. Näissä käsiteltiin yhteensä 538 asiaa, jotka jakaantuivat seuraavasti:

PANKKITARKASTUSVIRASTOA KOSKEVAT ASIAT

Yleinen hallinto	9
Henkilöstöhallinto	45
Taloushallinto	7
Yhteensä	61

VALVOTTAVIA KOSKEVAT ASIAT

Hallinto ym. yleisluontoiset asiat	73
Liiketoiminta	107
Maksuvalmius ja vakavaraisuus	263
Tarkastukset	1
Väärinkäytökset ja rikokset	5
Kantelut	2
Rahastoyhtiöt ja niiden sijoitus- rahastot	17
Muut asiat	9
Yhteensä	477

4.3 Pankkitarkastusviraston lainsäädäntöhankkeista antamat lausunnot

Pankkitarkastusvirasto on antanut kertomusvuonna lausuntoja seuraavista lainsäädäntöhankkeista:

1. Ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laiksi joukkovelkakirjalain muuttamisesta.
2. Työryhmän mietinnöstä virkarikoslainsäädännön uudistamiseksi.
3. Arvopaperikäsittelyn kehittämistoimikunnan mietinnöstä.
4. Kilpailu- ja hintakomitean mietinnöstä.
5. Pankkiirilakityöryhmän muistiosta.
6. Talletusten ja obligaatioiden veronhuojennustoimikunnan mietinnöstä.

4.4 Kantelut

Kertomusvuonna tehtiin virastolle 115 kappaletta kanteluja. Eniten kanteluja tehtiin luottojen vakuuksien realisointia, talletustilien käyttöä, maksujen peruuttamista asiakkaiden tililtä sekä kiinteistönvälitystä ja notariaattipalveluja koskevissa asioissa.

4.5 Pankkitarkastusviraston valvottaville antamat ohjeet

Kertomusvuonna annettiin valvottaville seuraavat ohjeet:

Pankissa tapahtuneet väärinkäytökset ja pankkiin kohdistuneet rikokset kaikille pankeille.

Eräiden debentuurien rinnastaminen omaan pääomaan kaikille pankeille ja hypoteekkiyhdistyksille sekä luotto-osakeyhtiöille.

Nollavelkakirjojen kirjaamisohjeet kaikille pankeille ja hypoteekkiyhdistyksille sekä luotto-osakeyhtiöille.

Rahalaitosten riskien hallinta ja sisäinen valvonta kaikille pankeille ja hypoteekkiyhdistyksille sekä luotto-osakeyhtiöille.

Suurehkoa luottoa nauttivien asiakkaiden vastuut kaikille pankeille ja hypoteekkiyhdistyksille sekä luotto-osakeyhtiöille.

Kirjanpito-ohjeiden muutos kaikille pankeille ja hypoteekkiyhdistyksille sekä luotto-osakeyhtiöille.

Vaihto- ja sijoitusomaisuuteen kuuluva velkakirja- ja optiolainojen kirjaus kaikille pankeille ja hypoteekkiyhdistyksille sekä luotto-osakeyhtiöille.

Sijoitusrahastojen rekisteröinti-ilmoituksia koskeva ohje rahastoyhtiöille ja säilytyspankeille.

Rahastoyhtiön kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat ohjeet rahastoyhtiöille.

Sijoitusrahastojen tilinpäätöstä täydentävät ja neljännesvuosikertomusta koskevat ohjeet rahastoyhtiöille.

Sijoitusrahastojen tilinpäätöstä ja kirjanpitolain soveltamista koskevat määräykset rahastoyhtiöille.

4.6 Valvottavilta saadut määräaikaisraportit

1. Tilinpäätös ja sitä täydentävät muut asiakirjat

Liike-, säästö- ja osuuspankit sekä kiinnitysluottopankit, luotto-osakeyhtiöt ja hypoteekkiyhdistykset toimittivat virastolle seuraavat asiakirjat:

- tuloslaskelma ja tase liitteineen, toimintakertomus sekä tuloslaskelma ja tase viimeistä edelliseltä tilikaudelta
- vuositulosta ja vakavaraisuutta selvittäviä tietoja sekä ehdotus tilivuoden voiton käytöstä
- tietoja rahoitusomaisuudesta ja vieraasta pääomasta (sekä pankkitakauksista: liike-, säästö- ja osuuspankit)
- tietoja osake-, osuus- sekä kiinteistöomistuksesta ja
- muita tietoja (mm. luettelo toimipaikoista)

2. Kuukausi-ilmoitus

Liike-, säästö- ja osuuspankit antoivat kuukausittain ilmoituksen pankin tilasta edellisen kuukauden lopussa, tiedot sen aikana sovelletuista otto- ja antolainauskoroista ja muista ehdoista sekä yhteenvedon takaus- ja muista vastuusitoumuksista sekä lisäksi kassavarantolaskelman ja erittelyn tilailmoituksen tase-erästä "Muut velat".

Kiinnitysluottopankit ja hypoteekkiyhdistykset antoivat ilmoituksen pankin/yhdistyksen tilasta ja tiedot sovelletuista antolainauskoroista ja muista ehdoista sekä yhteenvedon takaus- ja muista vastuusitoumuksista.

Liikepankkien, kiinnitysluottopankkien ja hypoteekkiyhdistysten on ollut ilmoitettava tulot ja menot tilailmoituksissaan suoriteperusteisesti elokuuta 1986 koskevasta tilailmoituksesta lähtien.

3. Suurehkoa luottoa nauttivien asiakkaiden vastuut

Liike-, säästö- ja osuuspankit sekä kiinnitysluottopankit, luotto-osakeyhtiöt ja hypoteekkiyhdistykset antoivat pankkitarkastusviraston ohjeen mukaisen ilmoituksen suureh-

koa luottoa nauttivien asiakkaiden vastuista. Tiedot toimitettiin pankkitarkastusvirastolle joulukuun viimeisen päivän tilanteen mukaisina.

4. Hallinto- ja toimihenkilöt

Liike-, säästö- ja osuuspankit, kiinnitysluottopankit, luotto-osakeyhtiöt ja hypoteekkiyhdistykset antoivat hallinto- ja toimihenkilöilmoituksen kesäkuun viimeisen päivän tilanteen mukaisella luettelolla.

5. Rahastoyhtiöiden neljännesvuosikertomukset

Rahastoyhtiöt antoivat ensimmäisen neljännesvuosikertomuksen sijoitusrahastojen toiminnasta ja tiedot arvopaperiomistuksista.

4.7 Pankkitarkastusviraston pankeissa ja luotto-osakeyhtiöissä sekä hypoteekkiyhdistyksessä ja edustustoissa toimittamat tarkastukset

Kertomusvuoden aikana tarkastettiin kuusi liikepankkia, neljä kiinnitysluottopankkia ja yksi luotto-osakeyhtiö.

Lisäksi suoritettiin neljän säästöpankin ja kahden osuuspankin osittaistarkastus.

Tarkastuksissa todetuista puutteellisuuksista on asianomaiselle valvottavalle huomautettu ja huomautusten johdosta vaadittu selvityksiä ja korjaustoimenpiteitä johtokunnilta, hallituksilta ja hallintoneuvostoilta. Joidenkin valvottavien osalta tarkastuksissa todettujen epäkohtien käsittely jatkuu vielä vuoden 1987 jälkeen. Tarkastuksiin käytettiin 359 tarkastuspäivää.

4.8 Vakuusrahastojen valvonta

Vakuusrahastojen toimintaa on seurattu niiden pankkitarkastusvirastolle lähettämien pöytäkirjojen jäljennösten ja

muiden asiakirjojen perusteella. Lisäksi on osallistuttu säästö- ja osuuspankkien vakuusrahastojen valtuuskuntien ja johtokuntien kokouksiin.

Kertomusvuoden aikana toimitettiin liikepankkien ja osuuspankkien vakuusrahaston tarkastus.

4.9 Säästö- ja osuuspankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta

4.9.1 Säästöpankkitarkastus

Pankkitarkastusviraston 19.12.1986 hyväksymän säästöpankkitarkastuksen vuoden 1987 tarkastussuunnitelman toteutumista virasto valvoi säästöpankkitarkastuksen sille vuosineljänneksittäin edeltäpäin toimittamien seuraavan vuosineljänneksen tarkastuksia koskevien ilmoitusten ja suoritetuista tarkastuksista lähettämien ilmoitusten perusteella.

Pankkitarkastusvirasto valvoi säästöpankkitarkastuksen toimintaa myös niiden tarkastuskertomusten ja -lausuntojen sekä säästöpankkien näiden johdosta antamien vastausten perusteella, jotka säästöpankkitarkastus on kuukausittain toimittanut pankkitarkastusvirastolle.

Kertomusvuoden aikana on pidetty useita neuvotteluja säästöpankkitarkastuksen edustajien kanssa säästöpankkien tarkastukseen liittyvistä asioista.

Pankkitarkastusviraston edustaja on osallistunut säästöpankkitarkastuksen järjestämille säästöpankkien tarkastajien neuvottelupäiville esitelmöitsijänä.

Pankkitarkastusvirasto vahvisti 30.12.1987 säästöpankkitarkastuksen toiminnasta vuonna 1987 johtuvien kustannusten kattamiseksi perittävän maksun perusteeksi 17 penniä kunkin säästöpankin vuoden 1986 lopun taseen jokaiselta täydeltä 1000 markalta, kuitenkin enintään 102 000 markkaa säästöpankkia kohden.

4.9.2 Osuuspankkitarkastus

Pankkitarkastusvirasto hyväksyi 6.1.1987 osuuspankkitarkastuksen esityksen vuoden 1987 tarkastussuunnitelmakeksi. Suunnitelman noudattamista on valvottu siten, että osuuspankkitarkastus on vuosineljänneksittäin edeltäpäin ilmoittanut seuraavana vuosineljänneksenä suunnitellut tarkastukset. Lisäksi osuuspankkitarkastus on kuukausittain ilmoittanut virastolle kunkin kuukauden aikana toimitetut tarkastukset.

Pankkitarkastusvirasto valvoi osuuspankkitarkastuksen toimintaa myös niiden tarkastuskertomusten ja -lausuntojen sekä osuuspankkien näiden johdosta antamien selvitysten perusteella, jotka osuuspankkitarkastus on toimittanut pankkitarkastusvirastolle.

Kertomusvuoden aikana on pidetty useita neuvotteluja osuuspankkitarkastuksen johdon kanssa erilaisista osuuspankkien tarkastuksiin liittyvistä asioista.

Pankkitarkastusviraston edustajat ovat myös osallistuneet osuuspankkitarkastuksen järjestämiin osuuspankkien tarkastajien neuvottelu- ja opintotilaisuuksiin esitelmöitsijinä.

Pankkitarkastusvirasto on vahvistanut 3.9.1970 perusteet osuuspankkitarkastuksen toiminnasta johtuvien kustannusten peittämiseksi. Valvontamaksuna perittiin osuuspankeilta v. 1987 0,0165 % kunkin osuuspankin taseen loppusummasta 31.12.1986, josta oli vähennetty valtion varoista välitetyt lainat.

Osuuspankkilain 66 §:ssä tarkoitettuja osuuspankkitarkastuksen päätösten alistuksia ei osuuspankkien taholta pankkitarkastusvirastolle tehty vuoden 1987 aikana.

5 PANKKITARKASTUSVIRASTON OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN TOIMINTAAN

Tytär- ja osakkuuspankkien toimintaa on valvottu hankkimalla niitä koskevia tietoja emopankeilta ja pankeilta itseltään. Tässä tarkoituksessa suoritettiin tarkastuksia paikallisten säännösten ja viranomaisten asettamissa rajoissa seuraavissa kohteissa.

Suomen Yhdyspankki Oy:n Lontoon sivukonttori
Nordfinanz-Bank Zürich, Zürich
KOP:n edustusto, Tokio
SYP:n edustusto, Tokio
KOP:n edustusto, Hong Kong
SYP:n edustusto, Hong Kong
KOP:n sivukonttori, Singapore
SYP:n sivukonttori, Singapore
Kansallis International Bank (Asia Pacific) Ltd, Singapore
Union Bank of Finland (Singapore) Ltd, Singapore

Lisäksi viraston edustajat kävivät seuraavissa kohteissa:

Bank of England, Lontoo
Eidgenössische Bankenkommission, Bern
Tokion pörssi
Ministry of Finance (MOF), Tokio
Hong Kongin pörssi
Commissioner of Banking, Hong Kong
Singaporen pörssi
Singapore International Monetary Exchange Limited
(SIMEX)
Monetary Authority of Singapore, Singapore

Pankkitarkastaja Kirsti Enäjärvi osallistui 2.-3.2.1987 Oslolla pidettyyn pohjoismaiseen kokoukseen "De nordiska banktillsynsmyndigheternas möte angående tillsynsproblem vid utökad nordisk och internationell värdepappershandel".

Pankkitarkastaja Tuomo Malin osallistui 6.-10.2.1987 Lontoossa pidettyyn Financial Times'in järjestämään "FT City seminaariin".

Pankkitarkastaja Kaija Kilappa osallistui 11.-12.3.1987 Lontoossa pidettyyn seminaariin "Accounting and risk control for treasury products".

Pankkitarkastaja Kirsti Enäjärvi osallistui 19.-20.3.1987 Kööpenhaminassa pidettyyn pohjoismaiseen kokoukseen "Möte av en arbetsgrupp från de nordiska banktillsynsmyndigheterna om tillsynsproblem vid utökad nordisk och internationell värdepappershandel".

Osastopäällikkö Risto Määttänen osallistui 27.-28.4.1987 Lontoossa pidettyyn "Securisation update" seminaariin.

Pohjoismaiseen pankkitarkastuskokoukseen osallistuttiin 24.-26.5.1987 Oslossa.

Ylijohtaja Jussi Linnamo osallistui 25.9.1987 Tukholmassa pidettyyn seminaariin "Stockholms Optionsmarknad OM Fondkommission"/Swedish bank inspection board.

Osastopäällikkö Risto Määttänen ja pankkitarkastaja Kirsti Enäjärvi osallistuivat 1.-2.10.1987 Tukholmassa pidettyyn "Den nordiska värdepappers-gruppens möte".

Osastopäällikkö Risto Määttänen osallistui 8.-9.10.1987 Brysselissä pidettyyn "EFTA-EC working group of financial services" kokoukseen.

Pankkitarkastaja Kaija Kilappa osallistui 16.-23.10.1987 Baselissa pidettyyn "International banking supervisory" kurssiin.

Pohjoismaisten pankkitarkastusvirastojen kokoukseen osallistuttiin 10.11.1987 Oslossa.

1 BANKINSPEKTIONENS UPPGIFTER OCH DEN INTERNA ADMINISTRATIONEN

1.1 Bankinspektionens uppgifter

Utvecklingen på finansieringsmarknaden förändrade kraftigt strategin för tillsyn av banker och övriga inrättningar. Bankinspektionen blev med avseende på laglighetsövervakningen tvungen att ta ställning till frågor, som gällde bank-, hypoteksbank- och kreditaktiebolagsverksamhetens tillåtna gränser. Behovet att ändra på inspektionsstrategin från en uppföljning av bankernas kreditrisker till en uppföljning bl.a. även av likviditets- och finansierings-, ränte- och valutarisker var påkallat. Med tanke på detta var målsättningen att noggrant följa de utvecklingsprocesser i inspektionsstrategin och -tekniken, som förverkligats och kommer att förverkligas utomlands. Detta har medfört granskning av tillvägagångssätten och utvecklandet av adb-beredskapen samt nya anvisningar beträffande riskförvaltning.

Fondbolagen och deras placeringsfonder ställdes under bankinspektionens tillsyn, då lagen om placeringsfonder trädde i kraft den 1.9.1987. Då blev bankinspektionen också placeringsfondernas registreringsmyndighet. Redan innan lagen trädde i kraft hade underhandlingar förts med fondbolagen och för dem faststälts anvisningar gällande bokföring och bokslut, kvartalsredogörelse, beräkning av fondens och fondandelens värde samt registrering. Bankinspektionen följde med fondbolagens och placeringsfondernas verksamhet, men inga inspektioner verkställdes ännu under året.

Under verksamhetsåret gavs lagen om Postbanken Ab, som trädde i kraft den 1.1.1988. Till Postbanken Ab gavs alla de direktiv som gäller för affärsbankerna och med Postbanken Ab:s ledning och personal fördes flera diskussioner för att trygga flexibiliteten i den kommande tillsynen.

Under verksamhetsåret gavs flera betänkanden, i vilka nya tillsynsuppgifter för bankinspektionen föreslogs. Fastän förslagen inte ännu hunnit till Riksdagen eller än mindre träda i kraft, är det uppenbart, att bankinspektionens uppgifter de närmaste åren kommer att utvidgas och bli mångsidigare.

1.2 Organisation och personal

Bankinspektionens högsta beslutande organ är kollegiet, vars ordförande är bankinspektionens överdirektör. Kollegiets övriga medlemmar utgörs av avdelningscheferna.

Vid bankinspektionen finns en redovisningsavdelning, en juridisk avdelning och en kreditavdelning samt en administrativ byrå.

2 LAGSTIFTNINGEN GÄLLANDE BANKINSPEKTIONEN OCH SAMMANSLUTNINGAR UNDER DESS TILLSYN

Lagen om ändring av lagen om tillsyn över bank (1269/87) trädde i kraft den 1.1.1988. Ändringarna var en följd av den nya tjänstemannalagens ikraftträdande.

Lagen om placeringsfonder (480/87), gavs den 8.5.1987 och den trädde i kraft den 1.9.1987. Med placeringsfondsverksamhet avses sådan verksamhet, i vilken medel anskaffas från allmänheten för placering i aktier och värdepapper och tillgångarna samlas i en gemensamt ägd placeringsfond. För bedrivandet och för administrationen av fondverksamheten bör ett fondbolag i aktiebolagsform finnas, vars koncession beviljas av finansministeriet. Enligt lagen om placeringsfonder och enligt ändringen av lagen om tillsyn över bank (481/87) given den 8.5.1987, utövar bankinspektionen tillsyn över fondbolagen.

Enligt lagen om Postbanken Ab, som trädde i kraft den 1.1.1988, bildades det av Postbanken, vilken verkat under statens ansvar, ett aktiebolag som bedriver bankverksamhet. Enligt lagen om Postbanken Ab:s investeringsfond (973/87), given den 11.12.1987, överfördes de i lagen om statens investeringsfond (74/75) avsedda statens investeringsfonds medel som hör till eget kapital fr.o.m den 1.1.1988 till Postbanken Ab. Av medlen bildades en till Postbanken Ab:s bundna eget kapital hörande Postbanken Ab:s investeringsfond, ur vilken främst finansieras sådana investeringar som främjar små- och medelstora industriföretags produktionsverksamhet. Enligt ändringen den 11.12.1987 av 1 § lagen om tillsyn över bank (974/87) utövas Postbanken Ab:s tillsyn av bankinspektionen.

Ändringarna i lagen om affärsbanker, lagen om postbanken, lagen om sparbanker och lagen om andelsbanker (339-342/87) trädde i kraft den 1.5.1987. Med lagändringarna begränsades dessa bankers rättigheter att äga aktier eller andelar i sammanslutningar, som idkar näring som icke hänför sig till bankverksamhet, från tjugo procent till tio procent.

SAMMANSLUTNINGAR SOM STÅR UNDER BANKINSPEKTIONENS TILLSYN

Antalet sammanslutningar som stod under bankinspektionens tillsyn var i början av år 1987 640 och i slutet av samma år 635.

Under bankens huvud- eller filialkontor lydande förrättningsställen var under redovisningsåret verksamma 1710 mot att föregående år ha varit 1229. Bankautomaternas antal ökade märkbart från 736 till 1239 medan de övriga minskade från 493 till 471.

De finländska affärsbankerna hade i slutet av år 1987 åtta filialkontor utomlands och antalet dotterbanker var 17 i slutet av år 1987. Delägarbankerna utomlands var tio och antalet representationskontor utomlands var 25.

4 BANKINSPEKTIONENS VERKSAMHET

Antalet ärenden som antecknades under år 1987 i bankinspektionens diarium var 1011. Under föregående år var motsvarande siffra 904.

Vid bankinspektionen hölls det under verksamhetsåret 72 plena. Vid dessa behandlades sammanlagt 538 ärenden.

Bankinspektionen har under verksamhetsåret avgett utlåtanden bl.a. i följande ärenden gällande förberedelser för lagstiftning:

1. Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om masskuldebrevslån
2. Betänkande av arbetsgruppen för förnyelse av lagstiftningen rörande tjänstebrott
3. Betänkande av kommissionen för utvecklande av värdepappershanteringen.
4. Betänkande av konkurrens- och priskommittén
5. Bankirlagsarbetsgruppens promemoria
6. Betänkande avgivet av kommissionen för skattelättnader för depositioner och obligationer

Under verksamhetsåret inlämnades 115 klagomål till bankinspektionen.

PANKKITARKASTUSVIRASTON HENKILÖSTÖ 31.12.1987

Ylijohtaja Jussi Linnamo
Toimistos sihteeri Raija Bohm-Bruun

LASKENTAOSASTO

Osastopäällikkö, pankkitarkastusneuvos
Lars Wahlman
Pankkiylitarkastaja Gunnar Hagman
Pankkiylitarkastaja Veli-Pekka Valorinta
Pankkitarkastaja Raimo Saarikivi
Pankkitarkastaja Seppo Pitkänen
Pankkitarkastaja Marina Lahtinen
Tp. pankkitarkastaja Aarno Kinnunen

LAINOPILLINEN OSASTO

Vs. osastopäällikkö Markku Lounatvuori
Pankkiylitarkastaja Terttu Morri
Pankkitarkastaja Raimo Husu
Pankkitarkastaja Leena Rantanen
Pankkitarkastaja Kirsti Enäjärvi
Pankkitarkastaja Päivi Saari-Halonen (virkevapaana)
Vs. pankkitarkastaja Harri Hirvi

LUOTTO-OSASTO

Osastopäällikkö, pankkitarkastusneuvos
Risto Määttänen
Pankkiylitarkastaja Arja Vakkari
Pankkitarkastaja Kaija Kilappa
Pankkitarkastaja Kaarina Lavikkala
Pankkitarkastaja Tuomo Malin
Pankkitarkastaja Pia Palmén
Tp. pankkitarkastaja Suvi Ranki

HALLINTOTOIMISTO

Toimistopäällikkö Leena Suominen (virkavapaana)
Vs. toimistopäällikkö Jyrki Toiviainen
Toimistosihteeri Kaija Talpia
Toimistosihteeri Riitta Sarvaranta
Kirjanpitäjä Raija Käyhkö
Kanslisti Hely Helinko
Kanslisti Terttu Paatonen-Suhonen
Kanslisti Kyllikki Sturm
Konekirjoittaja Tuula Mattila
Konekirjoittaja Päivi Hämäläinen
Apulaiskanslisti Maarit Karppinen
Apulaiskanslisti Tarja Koskela
Toimistovirkailija Sirkka Uusitalo
Toimistovirkailija Sirkka Meltaus
Toimistovirkailija Annalena Saarikivi
Virastomestari Jukka Lehtinen
Lähetti Mika Hämäläinen